
Kyrkomötet
Motion 2022:55
av Axel W Karlsson

Förbättrat brandskydd för kyrkor

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att se över de generella regelverken för brandskyddet av kyrkor samt existerande praxis för detta skydd i syfte att finna förbättringar.

Motivering

Kravet att skydda kulturarvet och kravet på brandskydd hamnar genom de gällande regelverken lätt i praktisk motsättning till varandra.

Äldre kyrkor äger ett starkt symbolvärde. De är en identitetsmarkör för sin bygd och de binder samman människor genom generationer och sekler. Förlust av en äldre kyrka är något av det mest traumatiska vi känner till. Kan vi genom förebyggande arbete rädda en enda kyrka från att brinna upp är det ett stort värde.

Brandskyddet av kyrkor är en svår uppgift. De högsträckta tornen i en kyrka gör att en brand kan utvecklas fort och nå övertändning. Träkyrkor som drabbas av brand brinner som regel ned fullständigt, medan stenkyrkor kan klara sig så att den gamla muren kan användas vid en rekonstruktion. Enligt uppgifter i öppna källor har 90 procent av kyrkorna automatiskt brandlarm, 80 procent har automatiskt brandlarm kopplat till räddningstjänsten. 68 procent av kyrkorna saknar automatiskt släcknings-system.

Ungefär hundra kyrkor har brunnit ned i Sverige det senaste seklet. Under de senaste decennierna har räddningstjänsten i snitt gjort 26 insatser per år för brand i kyrkor. De vanligaste orsakerna till bränderna är 27 procent fel i utrustning, 21 procent anlagd brand och 18 procent okänd orsak. Alla kyrkor inom Svenska kyrkan skyddas av kulturminneslagen 4 kap.

Inga väsentliga ändringar får göras på kyrkor byggda efter 1940 utan att det medges av länsstyrelsen. Kulturhistoriskt särskilt viktiga byggnader får inte förvanskas enligt plan- och bygglagen (1987:10). Riksantikvarieämbetet ansvarar centralt för att bevara kulturarvet.

I samband med en översyn av det slag jag föreslår bör det undersökas vad som kan göras för att en högre andel av kyrkorna får automatiska brandlarm kopplade direkt till räddningstjänsten. Vidare bör främjande av möjligheten att göra sakristiorna till brandceller prövas. Kyrkostyrelsen bör också verka för att räddningstjänsten har förberedda insatsplaner för alla kyrkor. Det är dyrt att förbättra brandskyddet i kyrkor. Därför måste kostnadseffektiva åtgärder analyseras fram.

Göteborg den 2 augusti 2022

Axel W Karlsson (AfS)